

Aan de leden**Datum**

30 september 2022

Kenmerk

TISB/U202200660

Lbr. 22/052

Telefoonnummer

070-3738393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Ondersteuning gedupeerde ouders kinderopvangtoeslagaffaire

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Sinds september 2020 ondersteunen gemeenten op verzoek van het kabinet de tienduizenden ouders die zijn getroffen door de problemen met kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst/ Toeslagen compenseert hen daar financieel voor. Gemeenten bieden brede ondersteuning op de vijf leefgebieden (huisvesting, schulden, inkomen, zorg en de opvoeding van kinderen) aan alle mogelijk gedupeerden die zich aanmelden. Meer achtergrondinformatie over de rol van gemeenten bij ondersteuning kunt u vinden op de [VNG-website](#).

In deze brief brengen we u op de hoogte van de wijzigingen die in het herstelproces zijn aangebracht n.a.v. de herijking.

Herijking proces financieel herstel

In 2021 is gestart met een herijking van het proces van financieel herstel. De reden voor de herijking was een onderschatting van het aantal gedupeerde ouders en vastlopen van het proces. Er meldden zich substantieel meer ouders bij Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) dan verwacht (tienduizenden i.p.v. duizenden). Dit zorgde ervoor dat processen vastliepen en gekeken moest worden naar andere oplossingen. Vanuit de VNG was de inzet erop gericht om de zwaarst gedupeerden eerst te helpen en te onderzoeken of en hoe de gemeenten een bredere rol in het herstelproces konden pakken. Om deze bredere rol op te pakken zijn er [randvoorwaarden](#) opgesteld waaraan het nieuwe proces moest voldoen. Helaas bleek in de herijking dat niet aan alle randvoorwaarden kon worden voldaan. In de praktijk betekent dit wel een versteviging van de brede ondersteuning op de vijf leefgebieden, maar geen nieuwe rol als aanspreekpunt.

Ondersteuning VNG herijking

Het herstelproces is naar aanleiding van de herijking aangepast. Het nieuwe proces geeft gemeenten meer mogelijkheden om hun rol als brede ondersteuner goed op te pakken. De VNG organiseert dit najaar regiobijeenkomsten om de gemeenten mee te nemen in deze veranderingen en te ondersteunen bij de uitvoering. Tijdens de regiobijeenkomsten, reguliere besprekingen en via het programma biedt de VNG hier ondersteuning en informatie voor aan. Daarnaast is alle informatie terug te vinden op www.vng.nl. De website voor gemeenten kreeg een volledige update die sinds 15 september beschikbaar is. De VNG intensificeert verder de ondersteuning aan gemeenten door de inzet van regionale procesbegeleiders.

Ruimhartige ondersteuning aan gedupeerden

Door de regelgeving en financiën die door het ministerie van Financiën aan gemeenten beschikbaar zijn gesteld, hebben gemeenten de mogelijkheid om ruimhartig ondersteuning aan mogelijk gedupeerden te geven. Het betreft ondersteuning die verder gaat dan de reguliere mogelijkheden die de Participatiewet biedt. De ondersteuning houdt geen rekening met causaliteit of het ontvangen van € 30.000 compensatie en wordt aangeboden aan iedereen die zich bij UHT heeft gemeld als mogelijk gedupeerde.

Niet in alle gemeenten wordt de ondersteuning ruimhartig ingezet. De VNG regelmatig contact met het Ouderpanel en Stichting Lotgenotencontact. De VNG neemt alle signalen over de kwaliteit van de dienstverlening aan de mogelijk gedupeerden zeer serieus en trekt hier lessen uit. Hiermee kan de VNG gemeenten ondersteunen en waar mogelijk de dienstverlening verbeteren. Wanneer het gaat om individuele gemeenten, neemt de VNG contact op met de desbetreffende gemeente. De VNG roept gemeenten op om mogelijk gedupeerden ruimhartig, met lef en creativiteit te blijven ondersteunen. De inzet van ervaringsdeskundige ouders of lotgenoten kan gemeenten hierbij helpen.

Naast het bieden van ondersteuning aan mogelijk gedupeerde ouders wordt gemeenten ook gevraagd om ondersteuning te bieden aan de hieronder genoemde *nieuwe* groepen. Dit vraagt extra inzet van gemeenten. We proberen gemeenten zo goed mogelijk te ondersteunen in deze aanvullende taken.

Overige gedupeerde ouders, kinderen en ex-partners

Naast de herijking zijn in 2021 en 2022 ook stappen gezet in het opzetten van regelingen voor gedupeerden, die niet onder de reguliere aanpak vielen. Het gaat om ouders die naar het buitenland waren verhuisd (ouders in het buitenland), gezinnen waar uithuisplaatsingen spelen of hebben gespeeld, kinderen van gedupeerde ouders (kindregeling) en ex-partners van gedupeerde ouders (ex-partnerregeling).

1. Ouders in het buitenland

De regeling voor ouders die in het buitenland wonen, is gestart in juli 2022. Deze regeling geeft gedupeerde ouders die in het buitenland wonen de mogelijkheid om ondersteuning te krijgen in het land waar ze wonen, dan wel ondersteuning te krijgen bij het migreren naar Nederland. De begeleiding van deze groep ouders wordt uitgevoerd door Radar. Nederlandse gemeenten komen pas in beeld wanneer een ouder wil migreren naar Nederland.

2. Uithuisgeplaatste kinderen

Sinds 1 april is een onafhankelijk, landelijk opererend Ondersteuningsteam (OT) actief om gedupeerde ouders en hun kinderen, die met een uithuisplaatsing te maken hebben of hebben

gehad, te ondersteunen. Procesbegeleiders van het OT zijn goed bekend met de jeugdzorgketen. Ze bieden een luisterend oor, bekijken de aanleiding voor de uithuisplaatsing en gaan samen met ouder en kind het gesprek met de keten aan.

De aanpak van het OT richt zich in eerste instantie op het herstellen van contact tussen kinderen en ouders. De wensen van ouders en kinderen vormen het vertrekpunt van een maatwerkaanpak. Het belang van het kind staat daarbij voorop. Gezinshereniging wordt meegenomen in de aanpak, maar is geen doel op zich. De eerste ervaringen met en resultaten van de aanpak van het OT kunt u teruglezen op <https://hetondersteuningsteam.nl/>.

3. Kindregeling

De verwachting is dat in november 2022 de kindregeling van start gaat. Met de regeling ontvangen kinderen van erkend gedupeerde ouders een financiële tegemoetkoming van maximaal € 10.000. Er is voor kinderen niet voorzien in een schuldenaanpak. Naast de financiële compensatie kunnen kinderen van 18 jaar of ouder echter wel brede ondersteuning van gemeenten aanvragen en ontvangen. De eerste uitbetalingen worden gedaan aan kinderen die nu 18 jaar of ouder zijn. Dit betreft een groep van ongeveer 18.000 kinderen.

De VNG is in gesprek met het ministerie van Financiën over de communicatie naar deze groep, zodat er realistische verwachtingen worden gecreëerd over de ondersteuning die gemeenten bieden.

4. Ex-partnerregeling

De verwachting is dat dit najaar extern gecommuniceerd gaat worden over de ex-partnerregeling. Deze regeling biedt een financiële tegemoetkoming aan ex-partners van gedupeerde ouders. Naast de financiële tegemoetkoming hebben de ex-partners ook recht op een schuldenaanpak en brede ondersteuning van de gemeenten. De uitvoering van de ex-partnerregeling is gepland halverwege 2023.

Het voorstel van implementatie van zowel de kindregeling als de ex-partnerregeling is voorgelegd aan de Tweede Kamer. De verwachting is dat in oktober over de regelingen wordt besloten. De regelingen kunnen dus uiteindelijk nog anders worden vormgegeven dan hierboven beschreven.

Huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget

Er wordt ook gewerkt aan een compensatie voor mensen die gedupeerd zijn ten aanzien van de huur- of zorgtoeslag, dan wel kindgebonden budget. De uitvoering van deze regeling wordt pas eind 2023 verwacht. Voor gemeenten is er geen directe rol in de uitvoering van de regeling zelf.

Juiste contactpersoon doorgeven

Om de ondersteuning goed vorm te kunnen blijven geven en te zorgen dat alle gemeenten de meest recente informatie kunnen ontvangen, is het van belang om de actuele contactpersonen beleid en inwoner binnen uw gemeente door te (blijven) geven aan hersteloperatie@vng.nl.

De kinderopvangtoeslagaffaire heeft ons breder geleerd dat overheidsdienstverlening de menselijke maat mist. Verschillende gemeenten hebben hun eigen processen doorgelicht op de 'menselijke maat'. Met de [POK-middelen](#) zijn eind 2021 structurele middelen beschikbaar gesteld om de dienstverlening te verbeteren.

De VNG ziet hoe gemeenten zich inzetten om de getroffen ouders van de kinderopvangtoeslagaffaire te ondersteunen en hoe betrokken gemeenten zijn om mee te denken in hoe we de uitvoering nog beter vorm kunnen geven. Wij hebben hiervoor grote waardering. Voor vragen kunt mailen naar hersteloperatie@vng.nl.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'G' followed by a horizontal line.

L.K. Geluk
Algemeen directeur